

The main object of research focuses on the economic and environmental consequences of the major groups of environmental and economic instruments, such as: energy efficiency, modernization and development of transport infrastructure, recycling vehicles program, the development of renewable energy, support for eco-innovation, their common features and national specifics.

It's shown that main conditions of increasing the effectiveness of the «green» anti-crisis measures are: significant financing, combination of short- and long-term measures and liaison with national competitiveness. The main criteria for environmental impact, such as reducing of energy use and reduction of greenhouse gases are investigated. The author stressed on the problem of assessing the long-term impact of eco-economic instruments for environment because of imperfect methodological framework and remote effect of many completed projects, such as infrastructure upgrades, energy efficiency of buildings and renewable energy.

The most common anti-crisis tool that has been implemented in all European countries, is the energy efficiency, although it had prevailing temporary social impact. The development of renewable energy, including electricity grid, received in anti-crisis programs the second place. New eco-eco tool – the disposal of vehicles – was introduced primarily for short-term economic and social impact. However, the environmental impact of such programs is controversial.

It's hard to assess the results of ecoinnovation and infrastructure projects because of their long-term effect. However, some modernization projects have demonstrated the negative impact of construction works on the environment, which can be minimized only through the effective use of logistics improvements in the future.

The conclusion about the need to further improvement of the environmental anti-crisis instruments based on existing data, medium- and long-term monitoring is done. This will help in future to include them in anti-crisis and preventive strategies.

Keywords: EU, ecological and economic instruments «green» anti-crisis measures, economic crisis of 2008.

До редакції надійшла 24.02.2014

УДК 94(477:[438+439+437.3+437.6])«19/20»

© *Ірина Мудрієвська*
(Київ)

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ У ФОРМАТІ В4+1 НАПРИКІНЦІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.

Розглянуто основні напрями співробітництва України з країнами Вишеградської групи у форматі В4+1. В аспекті дослідження – співпраця в політичній, військовій, енергетичній, гуманітарній сферах. Зазначається важливість всіх форм та механізмів взаємодії між Україною та країнами Вишеградської четвірки. Визначено проблемні питання у відносинах між Україною та державами Вишеградської групи, запропоновано напрями оптимізації відносин. Особливу увагу приділено розгляду можливості співпраці України з країнами Вишеградської групи у сфері транспортування енергоносіїв через Євро-Азійський нафтотранспортний коридор. Наголошуються і демонструються переваги взаємодії України із Міжнародним Вишеградським Фондом.

Ключові слова: Вишеградська група, енергетична безпека, євроінтеграція, Міжнародний Вишеградський Фонд.

Актуальність проблеми зумовлена необхідністю дослідження можливостей створення стабільної системи безпеки у регіоні Центрально-Східної Європи та участі у ній України. У зовнішньополітичній стратегії нашої держави важливе місце посідає розвиток відносин з країнами Вишеградської групи (далі В4). Зауважимо, що всі країни є прикладом успішного набуття членства у ЄС, тому їхня діяльність в цьому напрямі є цінним джерелом запозичення корисного досвіду. Важливим є факт того, що з країнами Вишеградської групи Україну пов'язують спільні

кордони (з трьома країнами) та відсутність будь-яких взаємних територіальних претензій, схожі політико-стратегічні інтереси, сталі економічні відносини, глибокі історичні та культурні зв'язки, наявність української національної меншини в Польщі, Словаччині, Угорщині та Чехії та представників польської, словацької, угорської та чеської меншин – в Україні.

Метою статті є дослідження співробітництва України з країнами Вишеградської четвірки у форматі В4+1 в політичній, військовій, енергетичній, гуманітарній сферах, узагальнення набу-

того досвіду співпраці, визначення проблемних питань взаємодії та пошук шляхів їх вирішення.

Різним аспектам цієї проблематики присвятили свої праці чимало українських вчених. Так, відносини України з державами Вишеградської групи висвітлили у своїх роботах наступні дослідники: О. Гарасюк, І. Журба, О. Замо-ра, С. Кулина, О. Лютак, Р. Мадяр, Н. Мікула, І. Олексюк, В. Пила, Є. Рябін, Р. Ткач, О. Уран, Ю. Шолох та ін.

Завданнями Вишеградської групи, яку було засновано 15 лютого 1991 р. у м. Вишеград, були визначені: євроінтеграція, економічна співпраця та побудова ринкової економіки; взаємодія в соціальній, екологічній, культурній, транскордонній сферах, а також забезпечення прав національних меншин [13].

Чільне місце у співробітництві Вишеградської групи із східноєвропейськими партнерами посідає Україна. 3 грудня 1999 р. у Герлахові у Високих Татрах під час зустрічі президентів країн-учасниць В4 було зазначено, що Вишеградська група підтримуватиме проєвропейські сили в Україні що заклало початок офіційних відносин Вишеградської групи і України [4, с. 39–40]. У липні 2001 р. була прийнята Ініціатива Угорської Республіки про співпрацю між державами В4, Україною та ЄС щодо побудови майбутніх зовнішніх кордонів ЄС [3, с. 162–163]. У червні 2005 р. країнами В4 було проголошено Спільну Декларацію щодо України, яка була черговим підтвердженням готовності держав В4 до співробітництва та реалізації Плану дій Україна-ЄС. Підкреслювалося, що спільні зусилля Вишеградської групи будуть направлені на регіональне співробітництво та надання допомоги у здійсненні реформ в галузі юстиції, внутрішніх справ, економіки, сприянні вступу України до СОТ, а також початку переговорів щодо Угоди про вільну торгівлю між Україною та ЄС [13].

Під час 5-го засідання комітетів національних парламентів країн Вишеградської групи у справах ЄС була підписана заява щодо України (15–16 січня 2007 р., м. Краків). Країни В4 закликали Верховну Раду України прискорити реформи для забезпечення європейської перспективи країни. Також було підкреслено необхідність довгострокової участі ЄС у співпраці з Україною, враховуючи роль цієї країни у створенні стабільності та безпеки в регіоні [13]. 23 квітня 2008 р. у Спільній заяві міністрів закордонних справ держав В4 було зазначено, що Вишеградська група сприятиме підписанню Угоди про створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС [13].

3 березня 2011 р. під час зустрічі міністрів закордонних справ країн Вишеградської групи і Німеччини у Братиславі було обговорено питання щодо Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Міністри відзначили прогрес, досягнутий у процесі підготовки Угоди. Вони закликали Україну та Європейську комісію завершити переговори щодо Угоди про асоціацію, у тому числі і Угоди про створення зони вільної торгівлі [13].

5 березня 2012 р. міністри закордонних справ Чехії, Угорщини, Польщі та Словаччини зустрілися у Празі з приводу обговорення подальшого розширення співробітництва між країнами В4 та східноєвропейськими партнерами. У прийнятій Спільній Декларації міністри підтвердили, що всебічна допомога для східноєвропейських партнерів залишається одним з найважливіших пріоритетів країн Вишеградської групи. Також у документі вказано на те, що країни В4 підтримують їх наближення до ЄС. І це залишається одним з головних пріоритетів політики головування Чехії у В4 (2011–2012 рр.) та Польщі (2012–2013 рр.) [13].

Словацький вчений та аналітик Т. Стражай підкреслює, що підтримка інтенсифікації відносин між ЄС та Україною, Молдовою та Білоруссю з одного боку та Албанії, Боснії і Герцеговини, Хорватії, Македонії та Сербії, з іншого була одним з головних пріоритетів зовнішньої політики держав Вишеградської групи в останні роки. Вчений наголошує, що Польща, Чехія, Угорщина, Словаччина проводять політику відкритих дверей для будь-якої європейської країни, яка претендує на членство в ЄС, заявляючи про свою готовність надати допомогу східним сусідам та країнам Західних Балкан у процесі здійснення необхідних політичних і економічних реформ [11]. Підтримання України на міжнародній арені є вигідним для країн Вишеградської групи з позиції забезпечення себе сильним і стабільним сусідом країною-членом ЄС. Українські експерти зазначають, що співробітництво з державами В4 як на двосторонньому, так і багатосторонньому рівні є однією з найбільш продуктивних форм співпраці України із державами Євросоюзу [8, с. 134–135].

Одним із напрямів співробітництва між Україною та державами В4 є галузь безпеки і оборони. З 2002 р. міністри оборони держав В4 проводять щорічні зустрічі для обговорення військових питань. З 2005 р. Україна стала брати участь у цих засіданнях, а з 2007 р. – у зустрічах начальників генеральних штабів, на яких здійснюється обмін досвідом [2, с. 48–49].

У 2008, 2009 рр. відбулися чергові зустрічі міністрів оборони у форматі В4+Україна.

Про розвиток співпраці в оборонній сфері свідчать спільні навчання аеромобільних підрозділів батальйонного рівня «Козацький степ» (Польща), командно-штабні навчання «Швидкий тризуб» (Польща, Угорщина), навчання «Світла лавина» (Словаччина, Угорщина) [4, с. 43]; потужний спільний проект «Сприяння кооперації Вишеградських країн та України у реформуванні оборонної промисловості» (при значній фінансовій підтримці посольств держав В4 в Україні). В рамках вище зазначеного проекту 9–20 листопада 2008 р. в м. Харкові відбувся міжнародний семінар «Оборонно-промисловий та науково-технічний потенціал Слобожанщини: перспективи співпраці з Вишеградськими країнами» [5, с. 7].

Військове співробітництво відбувається також в рамках структур ЄС, НАТО, ООН. Зокрема, держави В4 приймали участь у врегулюванні питань на молдавсько-українському кордоні через місію ЄС – EUBAM: вирішення конфліктних питань у Придністров'ї, боротьба з нелегальною міграцією [7, с. 21].

12 травня 2011 р. у м. Левоча (Словаччина) пройшла зустріч керівників оборонних відомств Польщі, Чехії, Угорщини Словаччини, України у форматі В4+Україна. Під час зустрічі було обговорено питання про створення в рамках ЄС Вишеградської бойової групи та можливість залучення до неї української сторони. Створення даної групи заплановано на перше півріччя 2016 р. З 2013 р. чотири країни мали розпочати спільні навчання під наглядом Сил реагування НАТО. Основною функціональною ознакою Вишеградської бойової групи повинна стати при необхідності швидка мобілізація (1500 військовослужбовців протягом 10 діб зможуть дістатися до будь-якої частини світу). Першим етапом діяльності бойової групи мають стати навчання сухопутних військ та забезпечення координації між Міністерствами оборони країн В4 та України. Участь нашої держави у Вишеградській бойовій групі, створює перспективи формування цілісної системи зовнішньої безпеки для захисту власних національних інтересів. Ми приєднуємося до думки аналітиків з НІСД Регіонального філіалу м. Одеса про те, що запрошення України свідчить з одного боку про відсутність можливості забезпечити необхідний бойовий потенціал країн В4 власними силами; з іншого – запрошення є кроком до визнання України в якості серйозного європейського військово-політичного акто-

ра. Крім того, варто зазначити, що оборонне співробітництво завжди означало найвищий ступінь довіри між країнами. Воно здатне забезпечувати взаємну безпеку в Європі іноді краще, ніж міжнародно-політичні структури, міжнародно-правові договори або їм подібні міжнародні механізми та стимулювати активне співробітництво в різних сферах [9].

Отже, військове співробітництво між Україною та країнами В4 активно розвивається і має значні перспективи.

Показовою для наслідування є співпраця між Україною та країнами В4 в гуманітарній сфері, а саме в рамках діяльності Міжнародного Вишеградського Фонду, керівництво якого розробило ряд програм, призначених для країн Східної Європи (зокрема для України, Білорусі і Росії).

Програми Фонду діють на території України з 2005 р. у двох напрямках. У програмах першого напрямку співпраці можуть приймати участь українські організації за умови, якщо вони мають спільні проекти з організаціями хоча б з двох країн-учасниць групи. Першим проектом з України, підтриманий Міжнародним Вишеградським Фондом став проект «Партнерство малих міст України та малих міст країн Вишеградської групи (Польща, Словаччина, Чехія, Угорщина) – травень 2006 р. – квітень 2007 р. Проект впроваджував Інститут трансформації суспільства (Київ). Мета проекту: – формування чотирьох партнерських пар малих міст України і Вишеградської групи: Сміла (Україна) – Кендзежин-Кожле (Польща), Золотоноша (Україна) – Лученець (Словаччина), Гадяч (Україна) – Кійов (Чехія), Пирятин (Україна) – Комло (Угорщина) [6].

Упродовж 2005–2012 рр. українські наукові, благодійні організації та інші установи отримали 27 грантів. Кількість профінансованих проектів свідчить про велику взаємну зацікавленість щодо розвитку співробітництва між українською стороною та Фондом [12].

Другим напрямом співпраці є стипендіальні програми Фонду. Приватні особи – студенти, аспіранти, науковці мають можливість стати учасниками програм, навчаючись або проходячи стажування у ВНЗ однієї з країн В4. Статистика отримання стипендій українцями свідчить про активну взаємодію між Україною та країнами В4 в науковій сфері. Для порівняння була підрахована кількість стипендій, отриманих громадянами України (за 2005–2012 рр. – 417) та Білорусі (стипендіальні програми поширюються у Білорусі з 2004 р., тому з 2004–2012 рр. – 154) [12].

Отже, кількість наданих стипендій українським представникам в 2,7 рази перевищує кількість стипендій отриманих білоруськими громадянами. Україна займає перше місце за участю в стипендіальних програмах для держав, які не є членами Вишеградської групи (у програмах беруть участь Албанія, Вірменія, Азербайджан, Білорусь, Боснія і Герцеговина, Хорватія, Грузія, Косово, Македонія, Молдова, Чорногорія, Росія, Сербія, Україна).

Вишеградський Фонд щороку публікує річні звіти своєї діяльності. Згідно даних звіту 2011 р. частка бюджету Фонду виділена Україні за період 2004–2011 рр. склала 4,45%, або 1757185 євро. Україна є однією з 6 країн «Східного партнерства», які співпрацюють з Вишеградським Фондом. Частка бюджету Фонду для країн «Східного партнерства» за період 2004–2011 рр. склала 9,2% або 3632325 євро. Тобто, Україні було виділено половину коштів, яка майже дорівнює сумі, виділених п'ятьом іншим країнам «Східного партнерства» разом взятим. За період 2000–2011 рр. згідно даних Фонду сума 1757185 євро є найбільшою, призначена для держави, яка не входить у Вишеградську групу (Фонд співпрацює з 25 державами, які не є членами В4). На другому місці після України знаходиться Білорусь. Сума, отриманих нею коштів, за період 2000–2011 рр. нараховує 1022640 євро або 2,59% [12].

Показником того, що співпраця зі східними партнерами держав В4 дійсно є пріоритетною та набирає обертів свідчить домовленість прем'єр-міністрів країн В4 про створення спеціальної В4-програми Східного партнерства, виділивши додатково 1 млн. євро до бюджету Міжнародного Фонду з 2012 р. [12].

Поряд з існуючими успіхами співробітництво між Україною та країнами Вишеградської групи містить ряд проблем, які потребують невідкладного вирішення. Перш за все – питання посилення співпраці в енергетичному секторі. На сучасному етапі проблема енергетичної безпеки є найважливішою складовою національної безпеки і займає пріоритетне місце. Країни Вишеградської четвірки залежать від імпорту стратегічних джерел енергії. Частка російських вуглеводнів становить значну частину. Зокрема, Чехія імпортує 91% необхідного їй газу, Словаччина – 98%, Угорщина – 80% з Росії [10].

Газова криза 2009 р. між Російською Федерацією та Україною призвела до припинення транзиту газу до держав Вишеградської групи. Як наслідок з метою запобігання такої

ситуації в майбутньому країни Вишеградської четвірки інтенсивно намагаються диверсифікувати зовнішні джерела енергетичних ресурсів та шляхи їх транспортування. Саме тому держави Вишеградської групи активно підтримують газовий проект Nabucco, Чехія шукає шляхи збільшення пропускної здатності трубопроводу TAL (як альтернатива трубопроводу «Дружба»), Угорщина підтримує будівництво «Південного потоку», Словаччину цікавить трубопровід Adria та інші маршрути імпортування нафти з Німеччини та Італії (знову ж таки як альтернатива трубопроводу «Дружба») [10].

Зауважимо, що для економік країн Вишеградської групи спільний та національний підходи до енергетичної безпеки є ключовим пріоритетом. На нашу думку, Україна також має приєднатися до цієї політики. Так, залучення інвесторів з країн В4 для модернізації української ГТС може стати взаємовигідним для двох сторін. Також, звичайно, Україні потрібно працювати над створенням іміджу надійного транзитера енергоносіїв для відновлення довіри держав Вишеградської групи у цьому питанні.

Ми вважаємо, що було б доцільно активізувати співпрацю України з країнами Вишеградської групи у сфері транспортування енергоносіїв через Євро-Азійський нафтотранспортний коридор (далі ЄАНТК). Головною перевагою нафтопроводу Одеса-Броди як ключової ланки ЄАНТК є те, що він, на відміну від інших запланованих конкурентних нафтопроводів, вже збудований і здатен у найкоротший термін розпочати транспортування каспійської нафти до ринків країн ЄС повз завантажені Турецькі протоки. Таким чином, успішна реалізація проекту ЄАНТК може істотним чином зменшити нафтову залежність України, Словаччини, Чехії шляхом заміщення російської нафти каспійською, що дозволить зменшити імпорт нафти з Росії на 25–30%. Для України важливим також є факт збереження становища сполучної ланки і транзитної ролі між Росією та ЄС, Каспієм та Центральною Європою [1, с. 36].

Проблемними у відносинах України та країн Вишеградської групи є питання візового режиму та кордону. На нашу думку, для успішного вирішення проблемних питань спільних кордонів між Україною та державами В4 слід посилити взаємодію митних та імміграційних служб, зі сторони країн В4 надати інституційну допомогу українській стороні в питаннях протидії корупції, поліпшенні правового забезпечення та інфраструктури. Також

було б доцільним розробити спільну концепцію щодо двостороннього пересування громадян кожної країн-учасниць Вишеградської групи та України в рамках сучасного візового режиму Євросоюзу у взаєминах з Україною. До її розроблення можна залучити представників державних органів влади, академічних установ і недержавних організацій з п'яти країн.

Негативною тенденцією залишається низька інвестиційна активність країн В4 в Україні. Ми поділяємо думку науковців з Ужгородського національного університету про те, що для поглиблення інвестиційної співпраці між державами Вишеградської групи і України потрібно активізувати діяльність Державного агентства України з питань інвестицій та інновацій (надає інформацію про кампанії країн В4, співпраця з якими є вигідною для України) і створення потужної законодавчої бази для захисту вишеградських інвесторів [5, с. 149–150].

Вирішення зазначених проблемних питань з урахуванням порад рекомендаційного характеру створить умови для більш

тісного співробітництва України з країнами Вишеградської четвірки.

Отже, підсумовуючи, зауважимо, що Вишеградська група вважається одним із найуспішніших проектів регіональної інтеграції і стала фактором стабільності як в регіоні Центрально-Східній Європи так і на континенті. Держави Вишеградської групи підтримують євроінтеграційний курс України, сприяють підписанню Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Співпраця між Україною та країнами Вишеградської четвірки є успішною в політичній, військовій, гуманітарній сферах. В свою чергу Польща, Угорщина, Словаччина, Чехія також є зацікавленими у співробітництві з Україною, оскільки позиціонують себе провідниками східної політики ЄС. До переваг держав В4 належить краще розуміння ними внутрішніх проблем процесу європейської інтеграції України і, як наслідок, – краще сприйняття політичних та управлінських рекомендацій Україною, що пропонуються експертами з країн Вишеградської групи, ніж їх колег з решти країн ЄС.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Диверсифікація поставок нафти до України: актуальність, проблеми, шляхи їх вирішення // Центр Разумкова. Національна безпека і оборона. – 2009. – №6. – С. 26–37.
2. Каплинський О. Роль Вишеградської четвірки в контексті національної безпеки України / О. Каплинський // Стратегічні пріоритети – К. – 2009. – № 2(11). – С. 47–54.
3. Кіш Є. Центральна Європа в сучасній системі євро регіональної інтеграції: монографія / Є. Кіш; Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин НАН України. – Ужгород: Ліра, 2008. – 440 с.
4. Кудряченко А.І. Україна та Вишеградська четвірка: стан та перспективи співпраці / А.І. Кудряченко // Україна та Вишеградська Четвірка: на шляху до взаємовигідних відносин: матеріали Міжн. конф. «Україна і Вишеградська четвірка: на шляху до взаємовигідних відносин», Ужгород 13–14 травня 2010 р. в рамках проекту SUREC (Словацько-український науково-дослідницький центр). – Братислава, 2010. – С. 37–54.
5. Оборонно-промислова політика України: можливості застосування досвіду Вишеградських країн: монографія / В.В. Головка, О.І. Їжак, Н.О. Ткачук, А.І. Шевцов. – Д.: ДФ НІСД, 2008. – 292 с.
6. Партнерство малих міст України та малих міст країн Вишеградської групи (Польща, Словаччина, Чехія, Угорщина) // Інститут трансформації суспільства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ist.osp-ua.info/index.php?m=vyshegrad>
7. Пулішова В. На шляху до зміцненої співпраці: оцінка моделей партнерства між Україною та Вишеградською групою / В. Пулішова, Т. Стражай // Україна та Вишеградська Четвірка: на шляху до взаємовигідних відносин: матеріали Міжн. конф. «Україна і Вишеградська четвірка: на шляху до взаємовигідних відносин», Ужгород 13–14 травня 2010 р. в рамках проекту SUREC (Словацько-український науково-дослідницький центр). – Братислава, 2010. – С. 13–36.
8. Сурніна-Далекорей О. Україна та Вишеград: шляхи взаємодії / О. Сурніна-Далекорей, Н. Гичка // Україна та Вишеградська Четвірка: на шляху до взаємовигідних відносин: матеріали Міжн. конф. «Україна і Вишеградська четвірка: на шляху до взаємовигідних відносин», Ужгород 13–14 травня 2010 р. в рамках проекту SUREC (Словацько-український науково-дослідницький центр). – Братислава, 2010. – С. 129–152.
9. Шелест Г. «Вишеградська четвірка»: у пошуках субрегіональної безпеки?». Аналітична записка / Г. Шелест, О. Полтороков // Національний інститут стратегічних досліджень. Регіональний філіал у м. Одеса. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://od.niss.gov.ua/articles/449/>
10. Energy security of Visegrad region // Visegrad. info. – Mode of access: <http://www.visegrad.info/energy-security-infrastructure/factsheet/energy-security-of-visegrad-region.html>

11. Strazay T. Visegrad-Arrival, Survival, Revival / T. Strazay // In Two Decades of Visegrad Cooperation– Selected V4 Bibliography. Bratislava: International Visegrad Fund, 2011. – P. 14–38.
12. Visegrad Fund. Official website. – Mode of access: <http://visegradfund.org/about/>
13. Visegrad Group. Official website. – Mode of access: <http://www.visegradgroup.eu/>

© *Ирина Мудриевская*
(Киев)

СОТРУДНИЧЕСТВО УКРАИНЫ СО СТРАНАМИ ВЫШЕГРАДСКОЙ ГРУППЫ В ФОРМАТЕ В4+1 В КОНЦЕ XX – НАЧ. XXI ВВ.

Рассмотрены основные направления сотрудничества Украины со странами Вышеградской группы в формате В4 +1. В аспекте исследования – сотрудничество в политической, военной, энергетической, гуманитарной сферах. Отмечается важность всех форм и механизмов взаимодействия между Украиной и странами Вышеградской четверки. Определены проблемные вопросы в отношении между Украиной и государствами Вышеградской группы, предложены направления оптимизации отношений. Особое внимание уделено рассмотрению возможности сотрудничества Украины со странами Вышеградской группы в сфере транспортировки энергоносителей через Евро-Азиатский нефтетранспортный коридор. Отмечаются и демонстрируются преимущества взаимодействия Украины с Международным Вышеградским Фондом.

Ключевые слова: Вышеградская группа, энергетическая безопасность, евроинтеграция, Международный Вышеградский Фонд.

© *Iryna Mudriiivska*
(Kyiv)

THE COOPERATION OF UKRAINE WITH COUNTRIES OF VISEGRAD GROUP WITHIN THE FORMAT V4+1 AT THE END XX – BEGINNING OF XXI ST.

The article reviews the main directions of cooperation between Ukraine and countries of Visegrad Group within the format V4+1. Under discussion are cooperation at the political, military, energy and humanitarian areas. The article notes the importance of all forms and mechanisms of cooperation between Ukraine and the countries of the Visegrad Four.

It is proved that an important factor of cooperation at the political area is the support of the countries of the Visegrad Group to European aspirations of Ukraine. Note the fact that the support of Ukraine at the international scene is advantageous for the Visegrad countries from a standpoint of providing themselves with a strong and stable neighbor member state of EU. Also Visegrad countries are interested in cooperation with Ukraine to position themselves as leaders of EU's Eastern policy.

It is studied the main achievements of cooperation in the military-defense sector. Proof of this became joint military education of Ukraine and Poland, Hungary, Slovakia, the Czech Republic, the interaction of these states within institutions of EU, NATO and the UN. The invitation of Ukraine to Visegrad battle group is the evidence of recognition of Ukraine as a serious European military and political actor. In addition, it should be noted that defense cooperation has always meant the highest level of trust between the countries.

The article marked the benefits of interaction Ukraine with International Visegrad Fund. Ukraine takes the first place with the participation of the scholarship programs of the Fund among states which are not members of the Visegrad Group. We suppose that cooperation between Ukraine and the countries of the Visegrad Group at the humanitarian area is effective and can be described as exemplary models for other states.

The article defines the problems in relations between Ukraine and the countries of the Visegrad Group relating to energy, investment areas, visa requirements and border. The author suggests the directions of optimization for relations between Ukraine and the countries of the Visegrad Group. Particular attention is paid to the possibilities of cooperation in energy transportation through the Euro-Asian Oil Transportation Corridor. Solution of the noted problematic issues taking into account advices of recommendation character will create conditions for closer cooperation between Ukraine and the countries of the Visegrad Four.

The author came to the conclusion in the research process that despite the problems in relations between Ukraine and the countries of the Visegrad Group cooperation has been successful in many areas, especially it concerns the political, military and humanitarian.

Keywords: Visegrad Group, energy security, European integration, International Visegrad Fund.

До редакції надійшла 7.03.2014.